

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249053

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้

ทวีพันธุ์ ศุภสุทธิเวช

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้

หริพันธุ์ สุภสุทธิเวช

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

LEGAL PROBLEMS REGARDING THE USE OF THE RIGHT TO USE
DEPOSITS AS SECURITY AGAINST THE PAYMENT OF DEBTS

HARIPHAN SUPASUTTIVEJ

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อผู้เขียน นายหริพันธุ์ ศุภสุททิเวช
สาขาวิชา นิติศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ชรรมนนุญ พิทยาภรณ์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิธ)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ธรรมนุญ พิทยาภรณ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มรกต ศรีจิรณรัตน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. บวรวิทย์ เป็รื่องวงศ์)

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้
ชื่อนักศึกษา	นายหริพันธุ์ ศุภสุทธีเวช
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2554

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร. ธรรมบุญ พิทยาภรณ์	

249053

ปัจจุบัน ผู้ประกอบธุรกิจมีความจำเป็นที่จะต้องนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้ โดยทั่วไปจึงทำสัญญาจำนำสิทธิในเงินฝาก หรือทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝากเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ อย่างไรก็ตามมีปัญหาว่าการทำสัญญาในลักษณะดังกล่าวมีผลทางกฎหมายได้หรือไม่เพียงใด

จากการศึกษาพบว่า การทำสัญญาจำนำสิทธิในเงินฝากมีคำพิพากษาของศาลฎีกาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานในหลายคดีว่า การส่งมอบสมุดเงินฝากมิใช่เป็นการส่งมอบเงินฝากซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ สมุดเงินฝากเป็นเพียงหลักฐานการรับฝากและถอนเงินที่ผู้รับฝากออกให้แก่ผู้ฝากยึดถือไว้เพื่อสะดวกในการฝากและถอนเงินในบัญชีของผู้ฝาก ไม่อยู่ในลักษณะของสิทธิซึ่งมีตราสาร จึงไม่ใช่เป็นการจำนำสิทธิซึ่งมีตราสารตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ส่วนการทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝากเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ ยังไม่มีข้อสรุปเป็นที่ยุติว่า การทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝากดังกล่าวถือเป็นการโอนสิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือเป็นเพียงข้อตกลงยินยอมของลูกหนี้ ในการมอบสมุดเงินฝากให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้เป็นประกันและให้สิทธิเจ้าหนี้ออนเงินจากบัญชีเงินฝากของจำเลยเพื่อหักชำระหนี้ในกรณีที่จำเลยผิดนัดชำระหนี้

เนื่องจากกฎหมายประกันหนี้ด้วยทรัพย์สินตามกฎหมายไทยในปัจจุบันยังคงมี
ข้อจำกัดในการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการ
ทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อรองรับการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้

ABSTRACT

Thesis Title Legal Problems Regarding the Use of the Right to
Use Deposits as Security Against the Payment of Debts
Student's Name Mr. Hariphan Supasuttivej
Degree Sought Master of Laws
Academic Year 2011
Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Dr. Poom Chokmoh Chairperson
2. Dr. Thammanoon Phitayaporn

249053

At present, persons conducting business occasionally use the right to use banks deposits as security against the payment of debts. In general, exercising this right involves drawing up contracts in which pawned is the right to deposits, or drawing up contracts in which is transferred the right to claim deposits as security against the payment of debts. However, there are problems concerning whether making contracts in this manner are of legal effect or not.

Findings are as follows:

In regard to the drawing up of contracts in which is pawned the right to deposits, there are Supreme Court rulings for many cases taken as standard decisions in which the delivery of bank deposit account books is not considered equivalent to the delivery of deposits, the latter being legally

classified as “movable property.” Bank deposit account books only provide evidence of deposits and withdrawals as a mere service convenience to holders of accounts. They cannot be classified as a legal instrument giving rights over the deposits of the owner of the bank account in question.

Therefore, such contracts cannot be legal instruments of pawning the right to such deposits under the Civil and Commercial Code.

The drawing up of a contract to transfer the right to claims to deposits as security against payment of debts has no grounding in the Civil and Commercial Code in which there are no measures governing the drawing up of contracts in which transferred is the right to claim deposits. The action is only a legally unenforceable agreement made between creditor and debtor whereby the latter gives control over his or her bank deposit book to the former as security against payment of debt with the implied right of the former to withdraw funds from the account of the latter in order to cover the debts owed in case there is default on debt payments.

Thai law regarding the use of security against the payment of debts is quite inadequate, especially as pertains to the right to use bank deposits as security against payment of debts. Therefore, appropriate legal measures need to be drawn up regulating the right to use bank deposits as security against the payment of debts.

กิตติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ท่านอาจารย์ ดร. ธรรมบุญ พิทยาภรณ์ ซึ่งกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้แก่ผู้เขียน ซึ่งนอกจากอาจารย์จะให้คำปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์แล้วยังให้ ข้อคิดและแนวคิดแก่ผู้เขียนเพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาคืออกฎหมายต่าง ๆ ในการทำงาน และรองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์- ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียน และรองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ ที่กรุณา รับเป็นประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์มรกต ศรีจรูณรัตน์ และ อาจารย์ ดร. บวรวิทย์ เปื่องวงศ์ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ แนวคิดที่เป็นประโยชน์แก่วิทยานิพนธ์ของผู้เขียนเป็นอย่างมาก

ผู้เขียนขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวทุก ๆ ท่าน คุณชวิตา เขาวีเศษ คุณปองพล ใจสมุทร คุณพรหมพจน์ พัวพันประสงค์ และคุณศุद्धิ นภาวุฒิ ที่ให้กำลังใจและคอยสอบถามถึงความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ด้วย ความเป็นห่วงเป็นใยเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบคุณคุณคุณสุเมธ บำรุงสุขคุณพรเทพ ปรงอาวุธคุณศุภพร พัวพันประสงค์ คุณพิมุข สุขศีลสัมพันธ์ คุณธนพัฒน์ คำเนื้อดี และคุณสากล จิตต์ชอบธรรม ที่ช่วย ตรวจทานวิทยานิพนธ์ให้ และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ชี้แนะและให้คำแนะนำ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้รวมทั้งเอื้อเฟื้อข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณประโยชน์ในทางวิชาการบ้าง ไม่มากก็น้อย และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สร้างคุณค่า และคุณประโยชน์แก่ผู้ใด ผู้เขียนขอ กราบมอบคุณค่าและคุณประโยชน์ทั้งปวงให้แก่คุณบิดามารดาและอาจารย์ ของผู้เขียนทุกท่าน แต่ถ้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องหรือขาดตกบกพร่อง ประการใดก็ตาม ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

หริพันธุ์ สุภสุทธิเวช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	8
3. สมมติฐานของการศึกษา.....	9
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	9
5. วิธีการดำเนินการศึกษา.....	10
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้.....	11
1. ความหมายของการนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้.....	11
1.1 ความหมายของคำว่าหลักประกัน.....	11
1.2 ความหมายของคำว่าบัญชีเงินฝาก.....	17
1.3 ความหมายของคำว่าตราสาร.....	20
2. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้.....	23
3. แนวคิดเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาและกฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับหลักประกันของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ.....	37

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้ ตามประมวลกฎหมายพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	37
3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินไปเป็นประกันการชำระหนี้ ตามกฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับหลักประกันของคณะกรรมการ- การค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ.....	41
3 มาตรการทางกฎหมายในการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกัน การชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย ประมวลกฎหมายพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาและกฎหมายต้นแบบ เกี่ยวกับหลักประกันของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศแห่ง สหประชาชาติ.....	47
1. การนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	47
1.1 วิธีการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้.....	48
1.1.1 การทำสัญญาจำนำสิทธิในเงินฝาก.....	48
1.1.2 การทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝาก.....	61
1.2 สิทธิและหน้าที่ตามสัญญาของผู้ให้หลักประกันและ ผู้รับหลักประกัน.....	67
1.2.1 สิทธิในการเบิกถอน หรือ จำหน่าย จ่าย โอน เงินฝาก.....	67
1.2.2 สิทธิในการนำเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้ บุคคลภายนอก.....	69
1.2.3 สิทธิในการได้รับดอกเบี้ย.....	70
1.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน ต่อบุคคลภายนอก.....	70
1.3.1 การแสดงออกซึ่งทรัพย์สินของทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียน.....	72
1.3.2 การแสดงออกซึ่งทรัพย์สินของทรัพย์สินที่มีทะเบียน.....	73

1.3.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน ต่อผู้รับฝากเงิน.....	75
1.3.4 การตรวจสอบข้อมูลบัญชีเงินฝาก.....	76
1.3.5 การจำกัดสิทธิในการเบิกถอนเงินฝาก.....	79
1.3.6 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันต่อ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา.....	80
1.3.7 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน ต่อเจ้าหนี้ภาษีอากร.....	82
1.4 การบังคับชำระหนี้จากเงินฝากในบัญชี.....	85
1.4.1 การบังคับชำระหนี้โดยเจ้าหนี้ที่ไม่ได้เป็นผู้รับฝากเงิน.....	85
1.4.2 การบังคับชำระหนี้โดยเจ้าหนี้ที่เป็นผู้รับฝากเงิน.....	88
2. การนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้ตามประมวล กฎหมายพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	96
2.1 วิธีการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้.....	97
2.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน.....	99
2.3 สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันต่อ บุคคลภายนอก.....	101
2.4 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารผู้รับฝากเงินในบัญชีเงินที่ใช้ เป็นหลักประกัน.....	104
2.5 การบังคับหลักประกันประเภทบัญชีเงินฝาก.....	107
3. การนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันชำระหนี้ตามกฎหมายต้นแบบ เกี่ยวกับหลักประกันของคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศแห่ง สหประชาชาติ.....	108
3.1 วิธีการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้.....	109
3.2 สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกัน....	110

3.3 สิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันต่อ บุคคลภายนอก.....	113
3.4 สิทธิและหน้าที่ของธนาคารผู้รับฝากเงินในบัญชีเงินฝากที่ใช้ เป็นหลักประกัน.....	120
3.5 การบังคับชำระหนี้จากหลักประกันประเภทสิทธิ การเบิกถอนเงินฝาก.....	120
4 วิเคราะห์ปัญหาการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้ ตามกฎหมายไทย.....	124
1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจำนำสิทธิในเงินฝาก.....	124
1.1 การจำนำสิทธิในเงินฝากในฐานะสิทธิซึ่งมีตราสาร.....	124
1.2 การจำนำสิทธิในเงินฝากในฐานะสิทธิอันเกี่ยวกับ สังหาริมทรัพย์.....	126
2. ปัญหาเกี่ยวกับการทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝากเพื่อ เป็นประกันการชำระหนี้.....	129
3. ปัญหาการกำหนดข้อห้าม เบิกถอน หรือจำหน่าย จ่าย โอน สิทธิ ในเงินฝากในสัญญาจำนำและสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝาก เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้.....	136
4. ปัญหาการนำสิทธิในเงินฝากไปเป็นประกันการชำระหนี้เจ้าหนี้ที่มีให้ ผู้รับฝากเงิน.....	140
4.1 ปัญหาการตรวจสอบข้อมูลบัญชีเงินฝาก.....	140
4.2 ปัญหาการจำกัดสิทธิในการเบิกถอนเงินฝาก.....	146
5. ปัญหาเกี่ยวกับการหักเงินฝากเพื่อชำระหนี้.....	147
5.1 สิทธิในการหักกลบลบหนี้จะเกิดขึ้นเมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ.....	147
5.2 การแสดงเจตนายินยอมให้หักเงินฝาก.....	148
5.3 การหักเงินฝากภายหลังมีคำสั่งอายัดบัญชีเงินฝาก หรือคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์หรือคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการผู้ฝากเงิน.....	149

บทที่	หน้า
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	162
1. บทสรุป.....	162
2. ข้อเสนอแนะ.....	166
ภาคผนวก	
ก ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจที่นำเสนอโดย กระทรวงยุติธรรม.....	172
ข ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจที่นำเสนอโดย กระทรวงการคลัง.....	205
ค ตัวอย่างสัญญาจำนำสิทธิในเงินฝาก.....	232
ง ตัวอย่างสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินฝาก.....	240
จ ตัวอย่างหนังสือยินยอมให้หักเงินฝาก.....	247
ซ ตัวอย่าง Control Agreement.....	249
บรรณานุกรม.....	259
ประวัติผู้เขียน.....	264